Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
vapaa-ajankalastaja@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

2.6.2020

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

VIITE Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö (E 62/2020), ICES:n tieteellisen neuvot Itämeren kalakantojen TAC:sta vuodelle 2021

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Suomen kannasta kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES suosituksiin Itämeren vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksista

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) asiaa koskevaan neuvonantoon ja maa- ja metsätalousministeriön laatimaan perusmuistioon (MMM2020-00225) Suomen kannasta. SVK esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

NEUVONANTO KOSKIEN LOHTA

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES on antanut neuvonsa vuoden 2021 enimmäissaaliskiintiöistä eli TAC:sta Itämeren kalakannoille. ICES:n neuvot muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Komissio antaa neuvojen perusteella syyskuussa ehdotuksensa Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2021.

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävän enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Neuvonanto sisältää arvion Itämeren lohen TAC:sta, jonka mukaan kaupallisen kalastuksen lohenkalastuksen saalis Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella ei saa vuonna 2021 ylittää 116 000 lohta ja vastaavasti Suomenlahdella 11 800 lohta. Neuvonannon mukaan em. luvuista tulee vuoden 2019 havaintojen perusteella vähentää hylkeiden vahingoittaminen ja alamittaisten lohien määrä, raportoimaton ja väärinraportoitu saalis sekä Venäjän osuus. Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella EU:n enimmäiskiintiöksi muodostuisi siten 94 765 lohta ja Suomenlahdella 8 884 lohta. Kuluvalle

vuodelle myönnettyihin kiintiöihin verrattuina kiintiöt kasvaisivat pääaltaalla ja Pohjanlahdella 9,5 prosenttia ja Suomenlahdella 9,2 prosenttia. Pääsyynä kiintiöiden kasvuun on väärinraportoidun saaliin voimakas vähentyminen puolalaisten aiemmin toteuttaman lohen meritaimenena raportoimisen loppuminen tarkennetun sääntelyn seurauksena.

Samalla ICES esittää, että lohen kalastussääntelyn tulisi perustua jokikohtaisiin kantoihin nykyisen Itämeren pääaltaalla että rannikkovesillä tapahtuvan sekakantakalastuksen sijaan. Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Heikoimmat lohikannat voivat entisestään heiketä nykyistä sekakantakalastusta jatkettaessa. Niiden osalta tarvitaan syönnösalueen kalastuskuolevuuden vähentämisen lisäksi kantakohtaisia säätelytoimenpiteitä jokisuissa ja joissa sekä vaellusesteiden poistoja ja elinympäristökunnostuksia.

Suomenlahden osalta ICES toteaa, että pääosa lohista ovat istutettuja. ICES esittää, että lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

VALTIONEUVOSTON KANTA

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2021 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tavoitteiden mukaisesti.

SVK on tyytyväinen, että Suomen kannaksi ollaan vihdoin ottamassa tieteellisen neuvon mukaisia saaliskiintiöitä, kuten hallitusohjelma edellyttääkin. SVK kuitenkin muistuttaa, että YKP:n mukaan Itämeren kalastuksen tuli olla kaikkien kantojen osalta kestävällä tasolla viimeistään vuonna 2020, mutta tavoitetta ei saavutettu.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000 lohta. Vuoden 2019 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien arvioituna määränä 5 400 lohta, alamittaisina 4 600 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina (8 400 + 900) 9 300 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 96 600 lohesta) 1 835 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 94 765 lohta. Suomi kannattaa Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:n vahvistamista tieteellisen neuvon mukaisesti 94 765 loheksi.

ICES tutkijat ovat arvioineet, että puolalaisten harjoittama laiton kalastus oli vuonna 2019 pudonnut avomerellä 600 loheen edeltävän vuoden 42 600 lohesta taimenen avomerikalastuskiellon vaikutuksesta. Suomi pitää erittäin tärkeänä kyseisen kiellon jatkamista.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat tehokkaasti (ml. erityisillä valvontakampanjoilla), että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan varattuja resursseja ja EU

rahoitusta kohdennetaan riittävästi nimenomaisesti lohen ja taimenen kalastuksen valvontaan. Lisäksi Suomi kannattaa kaikkia mahdollisia toimia, joilla lohen laitonta kalastusta voidaan vähentää.

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat ja pyrkii minimoimaan sen erityisesti pääaltaalla. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma. Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

SVK muistuttaa, ettei Itämeren lohikantojen tilassa olla kattavasti saavutettu tavoitteena olevaa 75 % smolttituotantoa. Tavoitteeseen pääsy vaatii sekakantakalastuksen vähentämistä Itämeren pääaltaalla ja lisäksi jokisuiden ja jokien kalastuksen säätelyä. ICES toteaa neuvonannostaan, ettei 94 765 lohen kiintiö turvaa heikoimpien lohikantojen elpymistä, vaan annettu kiintiöehdotus on kompromissi hyvin ja huonosti tuottavien lohikantojen hyödyntämiseen. Marinin hallitusohjelman mukaan kansallista lohi- ja meritaimenstrategiaa toimeenpannaan vuonna 2020. Strategiassa linjataan 2. strategisena päämääränä, että: ”säätely perustuu parhaimpaan käytettävissä olevaan tieteelliseen ja muuhun kestävän kalastuksen kannalta olennaiseen tietoon sekä ennalta varautuvaan lähestymistapaan”. **SVK esittää, että Suomi ajaa Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen sekakantakalastusta vähentämiä konkreettisia toimia, kuten ajosiimakalastuksen kieltoa. Jos sekakantakalastuksen vähentämisessä ei onnistuta, tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti TAC asettaa nyt esitettyä 20 % alemmaksi.** Se auttaisi heikoimpien lohikantojen elpymistä sekä turvaisi myös vahvempien kantojen tilaa, mikäli vuosina 2020 ja 2021 toteutuisi esimerkiksi arvioitua suurempaa tautikuolleisuutta ja salakalastusta.

SVK ilmaisee huolensa siitä, että lohen kpl-kohtaisista saaliskiintiöistä päätettäessä unohtuu viime vuosina kasvussa olleen aikaistetun kevätpyynnin haitalliset vaikutukset, eli suurikokoisten emokalojen saaliiksi jääminen enenevissä määrin. Siihen tulee puuttua kansallisin toimin, kuten reaktiivista sääntelyä Itämeren luonnonlohikantojen parantamiseksi myös Suomen hallitusohjelmassa edellytetään. **SVK esittää, että mikäli lohen TAC kasvaa nykyisestä, tulee Suomen muuttaa asetustaan lohenkalastuksen rajoituksista niin, että vuonna 2017 käynnistetystä kaupallisen lohenkalastuksen aikaistamiskokeilusta luovutaan.** Esitys ongelmalliseksi todetun aikaistamiskokeilun luopumisesta sisältyy MMM:lle 12 helmikuuta 2020 annettuun usean tahon ja henkilön yhteiseen esitykseen lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden muuttamiseksi.

SVK kannattaa sekä Suomen aktiivista roolia salakalastuksen vähentämisessä kaikin mahdollisin toimin että monivuotisen suunnitelman saamista Itämerelle.

<u>Suomenlahden lohen TAC</u>

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC:n pohjaluku olisi 11 800 lohta, josta vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 652 lohta (14 %) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 794 lohesta) 910 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 884 lohta.

SVK mukaan Suomen tulisi mahdollisuuksien mukaan ajaa Suomenlahden osalta ICES:n neuvonantoa ja lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun eli rasvaeväleikattuun loheen. Käytännön toimenpiteenä tulisi pyyntiä ohjata pois esimerkiksi Kymijoen suulta.

Meritaimen

SVK esittää, että Suomen tulee ottaa kantaa myös Itämeren meritaimeneen, vaikka se ei kiintiölajeihin kuulu. MMM:n vuonna 2019 julkaisema Itämeren meritaimenen vesistökohtaiset elvytys- ja hoitosuunnitelmat -selvitys vahvistettiin tänä vuonna (2020) valtakunnalliseksi kalavarojen hoitosuunnitelmaksi. Se sisältää kalastuksensäätelyn toimenpide-ehdotuksia meritaimenkantojen vahvistamiseksi, joita Suomen tulisi SVK:n mielestä esittää myös koko Itämeren alueelle.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari

Olli Saari
toiminnanjohtaja